

Sygn. akt III UK 45/15

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania J. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Szczecinie

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 października 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 18 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa 320/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację J.Ł. od wyroku z dnia 27 lutego 2014 r., którym Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 22 czerwca 2012 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Szczecinie odmawiającej prawa do emerytury.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, a to: 1) art. 65 § 1 i 2 k.c., przez błędną wykładnię oświadczeń woli stron co do zawarcia umowy agencyjnej obejmującej okres od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1990 r.; 2) § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dalej jako rozporządzenie), przez jego

niezastosowanie, a w konsekwencji nieuwzględnienie okresu świadczenia pracy przez skarżącego od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1990 r. jako okresu w warunkach szczególnych, mimo zaliczenia okresu od 3 czerwca 1981 r. do 31 grudnia 1988 r., w którym to okresie skarżący wykonywał tożsamą pracę na takich samych warunkach, w takim samym czasie pracy, jak w okresie nieuwzględnionym; 3) art. 6 k.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji przerzucenie na skarżącego ciężaru dowodu wykazania legitymowania się na dzień 1 stycznia 1999 r. stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat; II. naruszenie przepisów postępowania, tj.: 1) art. 378 § 1 k.p.c., przez nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji, w tym zarzutu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wyciągnięcie wniosków niezgodnych z zasadami logiki doświadczenia życiowego na skutek przyjęcia, iż skarżący wykonywał pracę w okresie od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1990 r. w niepełnym wymiarze czasu pracy; 2) art. 227 w związku z art. 217 § 3 k.p.c., przez nieprzeprowadzenie dowodu z zeznań świadka R. S., a w konsekwencji oparcie rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku, a także poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, lub o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez „ustalenie prawa do emerytury w warunkach szczególnych”.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością, „ponieważ wolą racjonalnego ustawodawcy było nadanie uprawnienia do wcześniejszej emerytury wszystkim osobom wykonującym pracę kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony”, niezależnie od podstawy zatrudnienia. W ocenie skarżącego, w świetle § 2 ust. 1 rozporządzenia, „fakt zatrudnienia go na umowę agencyjną nie powinien mieć znaczenia, a jedynie - czy skarżący we wskazanym okresie wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy u tego samego

pracodawcy”. *De facto* zamiarem stron było bowiem kontynuowanie stosunku pracy na tożsamych warunkach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest

wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574). Inaczej mówiąc, przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., III UK 125/13, LEX 1648642).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jako jedyny przepis, którego naruszenie miałoby prowadzić wprost do uwzględnienia skargi, skarżący wskazuje § 2 ust. 1 rozporządzenia, ograniczając się do zacytowania jego treści i wyrażenia poglądu, że wynika z niej, iż znaczenie ma nie fakt zatrudnienia na podstawie umowy agencyjnej, ale wykonywanie w tym okresie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy „u tego samego pracodawcy”. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się zgodnie, że prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym stanowi przywilej przysługujący wyłącznie pracownikom (osobom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę). W rezultacie okres wykonywania czynności na podstawie umowy agencyjnej, umowy o świadczenie usług, umowy o pracę nakładczą czy też członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie jest wliczany do okresu pracy w szczególnych warunkach, od osiągnięcia którego uzależnione jest uprawnienie do wcześniejszej emerytury (por. np. wyroki z dnia 12 lutego 2004 r., II UK 246/03, OSNP 2004 nr 20, poz. 358; z dnia 25 stycznia

2005 r., I UK 142/04, OSNP 2005 nr 17, poz. 272; z dnia 8 maja 2008 r., I UK 354/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 237 i powołane w nich orzeczenia).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.